

Oggetto: Giudizio della tesi di abilitazione a Professore Associato (*Docent*) di Ms. Katerina Klimová, PhD (Matej Bel University in Banská Bystrica).

La tesi della Candidata, dal titolo *Between Communication and Persuasion. Models and strategies of specialised discourse* [Inaugural dissertation], affronta un tema ambizioso ed estremamente attuale, quale il rapporto fra lingua, strumentazione retorica e tecniche di persuasione. Partendo da categorie e principi già articolati nella *Retorica* aristotelica, la Candidata analizza vari settori molto importanti della vita e della comunicazione odierna (politica, giornalismo, diritto) e si sofferma sul linguaggio della pubblicità, un settore dove non solo è massima l'importanza delle tecniche di persuasione, ma più ampia è la gamma dei mezzi con cui quest'ultima è perseguita, non solo per via verbale (ad esempio con i messaggi multimediali gestiti dalle piattaforme web).

A buon diritto, la Klimová asserisce che, come recentemente osservato per vari ambiti linguistici fra cui il ceco, le strategie linguistiche promozionali si sono allargate dall'ambito strettamente pubblicitario a molti diversi campi della conoscenza e della vita quotidiana. Fra questi, la tesi prende in esame due ambiti discorsivi di grande importanza per i rapporti fra la tradizione linguistica italiana e quella slovacca, e di grande interesse in una prospettiva comparativa e contrastiva: la dialettica accademico-scientifica nell'ambito delle scienze umanistiche, e quella promozionale per il settore turistico. Il pregio interdisciplinare della ricerca sta nel particolare intreccio comunicativo che tali settori configurano, fra strategie retoriche, architettura di progettazione dei siti web, modalità di gestione di dati e informazioni che hanno interessanti implicazioni semiotiche e pragmatiche.

Ciò mette di fronte a basi documentarie fortemente eterogenee: per il versante accademico-scientifico, le tradizioni esaminate (ceca, slovacca, romanza) non sono sempre allineate nei metodi di ricerca e nella relativa comunicazione; per il versante turistico, esaminato nel cap. III, il carattere saliente è la *multimodalità*, che caratterizza in particolare il *medium* digitale, e risulta di difficile inquadramento linguistico. Nonostante tali oggettive difficoltà, e l'inevitabile parzialità dell'indagine, l'approccio metodologico messo in campo dalla Klimová è aggiornato e convincente: rivolta a diversi generi comunicativi, l'analisi si fonda sugli strumenti dell'analisi critica del discorso (*critical discourse analysis*, CDA) e presta attenzione alle specificità dei vari registri espressivi, a prescindere dal *medium*. Ne risulta un'analisi equilibrata delle diverse variabili sociolinguistiche, utile a inquadrare i vari contesti d'uso attuali (sociali, istituzionali o professionali) nella loro specifica collocazione socio-culturale.

Nella parte interpretativa, il lavoro della Klimová si fa apprezzare per il solido fondamento metodologico nella selezione e analisi dei materiali, con la dovuta attenzione alle diverse tipologie testuali: descrittiva, narrativa, espositiva, informativa, argomentativa, istruttiva/regolativa. Ciò

permette un'adeguata valutazione dell'importanza di strategie della persuasione in vari ambiti istituzionali; tuttavia, è nella pubblicità che l'analisi proposta offre le prove più convincenti. Nei vari approcci *hard sell / soft sell* si apprezzano le diverse strategie di persuasione, combinate e potenziate fino a configurare una vera manipolazione dell'utente, o dispiegate sul versante informativo con maggiore strutturazione argomentativa, come nelle brochure aziendali.

In conclusione, l'analisi proposta riesce a risolvere in modo persuasivo le difficoltà di un approccio sperimentale in questo campo, grazie anche alla ricca informazione bibliografica. Mediante un'accurata selezione di materiali, viene offerta un'analisi *across languages e across genres* da cui emerge un quadro convincente, con particolare attenzione all'interferenza tra norme linguistiche e tradizioni culturali nazionali. Pertanto, il giudizio è largamente positivo; ai fini della presente procedura di valutazione, dopo aver considerato attentamente il percorso e l'elaborato della Candidata,

Acconso al conferimento del titolo di Professore Associato (*Docent*) per il settore disciplinare Linguistica Generale

Signature

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Zaccarello', with a long horizontal line extending to the right.

Prof. Dr. Michelangelo Zaccarello, PhD.

Università di Pisa / Univerzita Konstantina Filozofa v Nitre

**Posudok habilitačnej práce Mgr. Kataríny Klimovej, PhD.,
z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici**

Habilitačná práca s názvom *Na rozhraní komunikácie a persuázie. Modely a stratégie odborného diskurzu* sa zaoberá ambicióznou a veľmi aktuálnou témou vzťahu jazyka, rétorického inštrumentária a persuazívnych techník. Vychádzajúc z kategórií a princípov identifikovaných už v Aristotelovej *Rétorike*, habilitantka poukazuje na viaceré významné oblasti súčasnej komunikácie (komunikáciu politickú, žurnalistickú, právnu). Pristavuje sa pri jazyku reklamy, teda pri oblasti, v ktorej nielenže persuazívne techniky nadobúdajú najväčšiu dôležitosť, ale ktorá sa vyznačuje aj najširšou škálou nástrojov na dosiahnutie persuzívneho účinku, a to nielen v rovine verbálnej (napr. multimediálne texty na webových portáloch).

Na základe štúdií dostupných pre rôzne jazykové oblasti vrátane češtiny a slovenčiny Katarína Klimová poukazuje na rozšírenie propagačných jazykových stratégií z oblasti reklamy do mnohých ďalších oblastí poznania, ako aj každodennej komunikácie. V predkladanej práci sa venuje dvom diskurzívnym oblastiam, ktoré sú dôležité z pohľadu vzťahu medzi talianskou a slovenskou jazykovou tradíciou, a teda sú zaujímavé z komparatívneho aj kontrastívneho pohľadu: ide o vedecko-akademickú dialektiku v oblasti humanitných vied a propagačnú komunikáciu v oblasti turistického ruchu. Interdisciplinárny prínos výskumu spočíva v osobitom komunikačnom prepojení, ktoré tieto sektory predstavujú – rétorické stratégie, architektúra informácií na webe, spôsob usporiadania informácií –, to všetko má zaujímavý semiotický a pragmatický dosah.

Uvedené predstavuje veľmi heterogénnu dokumentačnú bázu: (i) vedecko-akademická komunikácia, konkrétne slovenská, česká a románska tradícia, o ktoré sa habilitantka v práci opiera, nevychádzajú vždy z rovnakej metodológie a z rovnakého spôsobu komunikácie; (ii) komunikácia v oblasti cestovného ruchu, ktorá je obsahovou náplňou III. kapitoly, sa vyznačuje *multimodálnosťou*, ktorá vystupuje do popredia najmä v digitálnych médiách a predstavuje nemalé problémy z pohľadu jej jazykového začlenenia. Napriek uvedeným objektívnym ťažkostiam a nevyhnutnej parciálnosti výskumu metodologický prístup, ktorý si autorka zvolila, je aktuálny a presvedčivý: zahrňa viaceré komunikačné žánre, pri analýze využíva nástroje kritickej diskurznej analýzy a venuje sa špecifickosti rôznych výrazových registrov bez ohľadu na médium. Výsledkom je vyvážená analýza viacerých sociolingvistických premenných, ktorá slúži na vymedzenie vybratých (sociálnych, inštitucionálnych, profesionálnych) používateľských kontextov, majúúc na zreteli ich špecifické sociokultúrne postavenie.

V interpretačnej časti práce treba vyzdvihnúť solídny metodologický základ pri výbere a analýze materiálov s náležitým prihliadnutím na textové typológie (textový typ opisný, rozprávací, výkladový, informačný, argumentačný, návodový). Uvedené umožňuje adekvátne zhodnotenie dôležitosti persuazívnych stratégií v rôznych inštitucionálnych oblastiach; avšak je to práve reklama, cez ktorú navrhovaná analýza ponúka najpresvedčivejšie dôkazy. Na jednotlivé persuazívne stratégie sa nahliada cez reklamné techniky typu *hard sell/soft sell*, ktoré

sa kombinujú a zosilňujú až k naozajstnej manipulácii príjemcu správy alebo sú nasmerované k informatívnosti a výraznejšej argumentačnej štruktúre, ako je to v prípade firemných brožúr.

Záverom môžem konštatovať, že predkladaná analýza dokáže presvedčivo preklenúť ťažkosti experimentálneho prístupu v tejto oblasti, a to aj vďaka bohatej bibliografii. Prostredníctvom precízneho výberu materiálov autorka ponúka analýzu idúcu naprieč jazykmi a žánrami a jej výsledkom je presvedčivý obraz, ktorý venuje osobitnú pozornosť interferencii medzi jazykovými normami a národnými kultúrnymi tradíciami.

Z tohto dôvodu, a berúc do úvahy aj celkovú publikačnú činnosť habilitantky, jej pedagogické a vedecko-výskumné aktivity, je hodnotenie práce, ktoré je súčasťou hodnotiacej procedúry, veľmi pozitívne.

Na základe uvedeného jej odporúčam udeliť titul docent v odbore všeobecná jazykoveda.

podpis

prof. dr. Michelangelo Zaccarello, PhD.

Univerzita v Pise/Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre